

PDL: ‘Richt je op de persoon in plaats van op je taak’

Een ergotherapeut vat het zo samen in de pauze: ‘PDL is eigenlijk niet zo moeilijk. Het is een heel menselijke manier van zorg verlenen, met veel rust en aandacht. En dat dan heel consequent. Alleen ben je je in de haast van het dagelijks werk niet altijd bewust van het belang daarvan.’

Tijdens het congres ‘De handen ineen voor passiviteiten van het dagelijks leven’ (PDL) verduidelijken verschillende sprekers de meerwaarde van deze vorm van belevingsgerichte zorg aan volledig zorgafhankelijke cliënten. Bijvoorbeeld in de workshop ‘Contact maken met mensen met een ernstig beschadigd brein.’ Ergotherapeut Mieke Goossens en psycholoog Elise Mensink van Novicare hebben beiden ruim 25 jaar ervaring in de ouderenzorg. Ze gaan in op de noodzaak van rustig, met volle aandacht contact maken en houden met cliënten. Het filmpje toont hoe je zo op de diep-menselijke behoeften van iemand kunt inspelen. Mieke: ‘Dit is écht persoonsgerichte zorg. Zoek aansluiting bij die ander.’

Honderd procent aandacht

Om iemand zo goed mogelijk te ondersteunen in zijn welbevinden, probeer je zo comfortabel mogelijke zorg

te bieden. Persoonsgerichte zorg gaat uit van menselijke basisbehoeften als liefdevolle aandacht en respect, veiligheid, vertrouwdheid, troost, steun, participatie, iets te doen hebben, behoud van identiteit en zelfwaardering. Dé essentiële voorwaarde om hieraan bij te dragen is allereerst: wezenlijk contact maken. Elise: 'Om goed contact te maken gaat PDL uit van prudentie, transparantie en presentie. Prudentie betekent hier: voorzichtig en respectvol afstemmen op de cliënt zodat die zich aanvaard voelt in zijn kwetsbaarheid. Transparantie houdt in dat je open bent, laat zien wie je bent en hoe je je voelt. Dan weet de cliënt wat hij aan je heeft. En met presentie wordt bedoeld dat je voor de volle honderd procent met je aandacht bij de cliënt bent.' Mieke: 'Het gaat om basaal contact maken, om samen-zijn.'

Dat het lastig is om altijd die volledige aandacht op te brengen, begrijpen beide sprekers. 'Natuurlijk speelt er van alles door je hoofd en heb je veel te doen. Een tip: ga letterlijk een moment stil staan voordat je over de drempel van die cliëntenkamer stapt en haal even rustig adem. Concentreer je op zijn persoon, zijn achtergrond en behoeften. En ga dan pas naar binnen.'

Communicatietips

- Let erop dat prikkels bij je cliënt harder binnenkomen
- Praat zacht
- Wees je bewust van je taal en intonatie
- Vergeet niet dat bij de ander ook het verwerken van informatie trager gaat
- Gebruik korte, duidelijke zinnen
- Check of iemand zin één begrijpt voordat je naar zin twee gaat
- Sluit aan op het woordgebruik van de cliënt

'Lees' signalen

Naast woorden is ook non-verbale communicatie belangrijk om contact te maken en te houden. Mieke Goossens: 'Nabijheid, lichaamstaal, oogcontact, handcontact, aanraken... Sluit ook aan op deze vorm van communiceren bij je cliënt. Zorg ervoor dat je aandacht hebt voor zijn signalen. Het is dan belangrijk dat je de persoon kent achter de dementie. Misschien begrijp je dan dat iemand die heel onrustig is als hij 's morgens wordt gewassen dat liever 's avonds heeft. En als een zorghandeling echt niet lukt door te veel weerstand: stoppen en later nog eens proberen.'

Elise Mensink: 'Rust in jezelf geeft rust bij de ander. Vraag jezelf daarom soms af of je er op dat moment echt kunt zijn voor die ander. Het kan dat het contact niet lukt doordat je simpelweg te veel op je bordje hebt en juist onrust uitstraalt. Ook kan het zijn dat een cliënt op jouw bijvoorbeeld schelle stem anders reageert dan op de zachtere van een collega. In zulke gevallen kan een ander misschien beter in jouw plaats gaan. Niet om het af te schuiven, maar om samen tot de beste zorg te komen. Geef elkaar daarom feedback binnen je team.'

PDL: richt je op de persoon, niet op je taak

De workshopdeelnemers gaan in groepjes aan de slag met een casus. Een preutse meneer met vroeger een baan met veel status is incontinent voor ontlasting en moet worden verschoond. Dat wil hij beslist niet. Hij heeft 's morgens de verzorgende een klap gegeven. Deze zelfde verzorger moet nu proberen meneer te gaan verschonen. Om te beginnen: contact leggen via de PDL-methode. De verzorgende moet dan eerst als het ware op zoek naar de 'ruimte' bij meneer, hem voorzichtig benaderen, tussentijds steeds afstemmen en hem tenslotte uitnodigen om mee te gaan naar de badkamer. Het is gemakkelijker gezegd dan gedaan. Want de ervaring van die ochtend staat de verzorgende nog vers in het geheugen en ook de drukte en het zorgdoel spelen door zijn hoofd.

Tijdens de bespreking concludeert iemand vanuit de zaal treffend: 'We moeten ons richten op de persoon in plaats van op de taak of handeling die we willen doen.'

Door: Linda van Ingen

Meer weten

- Meer over PDL op stichtingpdl.nl
- Lees het verslag over de plenaire sessie op het congres 'Passiviteiten van het Dagelijks Leven: [Met PDL dichter bij je cliënt komen](#)
- Lees ook '[Tijdig inzetten PDL voorkomt probleemgedrag](#)'

tags:

[Onbegrepen gedrag](#) (17)

thema:

[Persoonsgerichte zorg en ondersteuning](#) (289)